

PATVIRTINTA
Vilniaus miesto savivaldybės
administracijos direktoriaus
2026 m. liepos 2 d.
įsakymu Nr. 30-1693/26

ORO PAVOJAUS REKOMENDACIJOS

ŪKIO SUBJEKTAMS

ORO PAVOJAUS REKOMENDACIJOS

Perspėjimo lygiai ir pirminiai veiksmai	04
Veiksmai pagal perspėjimo lygius	05
Darbo ir ne darbo laiko algoritmas	05
Visą parą būtinųjų paslaugų užtikrinimas	06
Priedangos ir saugios patalpos pasirinkimo principai	06
Prieigos kontrolė ir patalpų atvėrimas	07
Gyventojų, lankytojų ir išorės asmenų priėmimas	08
Pagalba žmonėms su negalia ar ribotu judumu	08
Srautų reguliavimas ir atsakingi asmenys	09
Stiklo rizikos ir patalpų apsaugos priemonės	09
Transporto veiksmų algoritmas	10
Kritinės infrastruktūros ir aplinkos rizikų įsivertinimas	10
Pavojingi gamybiniai ir technologiniai procesai	11
Bendros rekomendacijos priedangoje ar saugioje patalpoje	11
Kas draudžiama ir ko nedaryti / Ženklinimas	12
Priedangos ir saugios zonos ženklinimas	12
Rekomenduojamas pasirengimo paketas	13
Komunikacijos šablonai / Pratybės	14
Po įvykio fiksuojami duomenys	15
Naudingos nuorodos	16

PAGRINDINĖ TAISYKLĖ

Prioritetas – žmonių gyvybės ir sveikatos apsauga. Ūkio subjektas privalo iš anksto numatyti veiksmų algoritmus ne tik darbuotojams, bet ir lankytojams, klientams, paslaugų gavėjams, rangovams, tiekėjams, vairuotojams, kurjeriams, nuomininkams, renginio dalyviams ir kitiems objekte ar šalia objekto esantiems asmenims apsaugoti.

Oro pavojaus metu ginčai dėl patekimo, paslaugų teikimo, nepatogumų, žalos ar atsakomybės nesprendžiami vietoje. Visi asmenys vykdo atsakingų darbuotojų nurodymus, o pastabos ir skundai fiksuojami po įvykio.

Šios rekomendacijos taikomos visiems Vilniaus miesto ūkio subjektams, kitoms įstaigoms (išskyrus švietimo) ir veiklos vykdytojams (toliau - Ūkio subjektai). Bendroji dalis taikoma visiems objektams, o papildomos nuostatos privalo būti numatytos, kai objekte vykdomi gamybos, sandėliavimo, logistikos procesai, sveikatos, socialinės ar globos paslaugos, visą parą veikiančios būtinosios paslaugos arba veikla yra susijusi su kritine infrastruktūra.

Dokumentas gali būti naudojamas kaip viešinama atmintinė darbuotojams ir lankytojams bei kaip pagrindas vidaus veiksmų planui, kuriame detalizuojami atsakingi asmenys, patekimo į patalpas mechanizmai, rizikos kryptys ir patalpų atvėrimo procedūros.

LYGIS	REIKŠMĖ	VEIKSMAI
GELTONA Tikėtinas oro pavojus	Pavojų galinčių kelti objektų Lietuvos teritorijoje dar nėra, tačiau reikia pasirengti.	Patikrinami atsakingi asmenys, priedangos / saugių patalpų prieinamumas, durų atvėrimo galimybės, ryšys su darbuotojais, lankytojų informavimo priemonės ir transporto instrukcijos.
RAUDONA Oro pavojus	Vykdomi oficialūs perspėjimo pranešimo nurodymai.	Aktyvuojamas veiksmų planas. Darbuotojai, lankytojai ir kiti objekte esantys asmenys nukreipiami į priedangą arba saugią patalpą. Neesminės paslaugos ir procesai stabdomi tik pagal saugaus stabdymo tvarką.
GELTONA (PO RAUDONA) Tikėtinas oro pavojus	Tikėtinas oro pavojus, tačiau pavojų galinčių kelti objektų Lietuvos teritorijoje dar nėra.	Rekomenduojama likti priedangose ar kitose saugiose vietose iki pranešimo apie pavojaus pabaigą (balto).
BALTA Oro pavojaus nėra	Pavojus atšauktas, tačiau būtina išlikti budriems.	Iš priedangos ar saugios patalpos išeinama tik gavus oficialų pranešimą arba atsakingo asmens nurodymą. Tikrinama, ar galima saugiai atnaujinti veiklą, fiksuojami trūkumai.

VEIKSMAI PAGAL PERSPĖJIMO LYGIUS

Geltona – pasirengimas

- Patikrinti, ar veikia informavimo kanalai.
- Patikrinti, kas atidaro priedangą, požeminę automobilių aikštelę, rūšį ar saugią patalpą.
- Parengti apsaugos, registratūros, pamainos vadovo ir transporto darbuotojų instrukcijas.
- Paruošti pagalbos negalią turintiems asmenims algoritmą.
- Iš anksto įspėti lankytojus ir nuomininkus apie galimus veiksmus.

Raudona – veikiama nedelsiant

- Nutraukti nebūtiną aptarnavimą ir nukreipti žmones į pažymėtas saugias vietas.
- Nesustabdyti pavojingų procesų savavališkai – vykdyti saugaus stabdymo procedūrą.
- Užtikrinti priedangos / saugios patalpos atvėrimą, srautų reguliavimą ir talpos kontrolę.
- Visą parą (24/7) būtinosios funkcijos perkeliamos į saugią vietą arba tęsiamos apsaugotoje darbo vietoje.

Balta – veiklos atnaujinimas

- Išeiti iš patalpų tik gavus oficialų pavojaus atšaukimą arba atsakingo asmens nurodymą.
- Patikrinti darbuotojų ir lankytojų būklę, patalpų saugumą, išėjimus, sistemas.
- Fiksuoti problemas: kas neatsidare, kas buvo perpildyta, kur trūko ryšio, kokios pagalbos reikėjo.
- Veikla atnaujinama tik įvertinus riziką.

DARBO IR NE DARBO LAIKO ALGORITMAS

SITUACIJA	PRIVALOMA NUMATYTI
Darbo metu, kai objekte yra darbuotojų, lankytojų ar paslaugų gavėjų	Vadovaujamosi vidaus planu. Pirmiausia užtikrinama objekte esančių darbuotojų, lankytojų, klientų, paslaugų gavėjų, rangovų ir kitų asmenų apsauga. Atsakingi asmenys atveria pažymėtas patalpas, reguliuoja srautus ir nukreipia žmones į priedangą arba saugią patalpą.
Darbo metu, kai patalpos pažymėtos priedangos ženklų ir atvyksta gyventojai iš išorės	Gyventojams atveriamos tik priedangos ženklų pažymėtos patalpos pagal nustatytą tvarką. Į riboto patekimo, gamybinės, serverinės, techninės, sandėliavimo ar pavojingų procesų zonas asmenys nevedami, jei jos nėra numatytos kaip priedanga.
Ne darbo metu, kai yra budintis personalas, apsauga arba pamainos darbuotojai	Patekimas į priedangą ar saugią patalpą turi būti įmanomas budinčio personalo, apsaugos tarnybos ar pamainos atsakingo asmens pagalba. Kartu turi būti užtikrinta fizinė patalpų apsauga ir patekimo kontrolė.
Ne darbo metu, kai budinčio personalo nėra	Prie pastato ar teritorijos prieigų turi būti nurodyta faktinė prieinamumo informacija: ar patalpos atidaromos nuotoliniu būdu, per kiek laiko atvyksta atsakingas asmuo, arba kokia artimiausia veikianti ir suderinta alternatyvi priedanga.
Kai objektas nebeturi galimybės priimti papildomų asmenų	Pasiekus saugią talpos ribą, atvykstantys asmenys nukreipiami į kitą artimiausią suderintą saugią vietą. Priedanga ar saugi patalpa neperpildoma taip, kad būtų užblokuoti evakuacijos keliai, durys, laiptinės, priešgaisrinės durys ar inžinierinių sistemų prieigos.

PRAKTINIS KRITERIJUS

Jeigu raudono pavojaus metu priedanga yra pasiekama per kelias minutes, kelias iki jos yra saugus, o ūkio subjektas yra įsitikinęs, kad priedanga bus prieinama, asmenys nukreipiami į priedangą. Prieinamumas laikomas patikimu, kai yra bent vienas elementas: turimas raktas, yra budintis darbuotojas, nuotolinis atrakinimas, rašytinis susitarimas su objekto valdytoju ir iš anksto išbandytas patekimo maršrutas.

Jeigu priedanga nėra pasiekama per kelias minutes arba nėra žinoma, kad ji bus atidaryta, naudojamos esamos saugios patalpos pagal dviejų sienų taisyklę.

VISĄ PARĄ (24/7) BŪTINŲJŲ PASLAUGŲ UŽTIKRINIMAS

Jeigu ūkio subjektas visą parą (24/7) teikia būtinąją paslaugą, kurios negalima nutraukti oro pavojaus metu, darbuotojo darbo vieta turi būti suplanuota taip, kad darbuotojas galėtų tęsti būtinąsias funkcijas iš priedangos arba kitos saugios patalpos. Jeigu darbo vietos perkelti neįmanoma, ji turi būti papildomai apsaugota nuo oro pavojaus rizikų.

- Būtinosioms funkcijoms priskiriama: šilumos, vandens, elektros, dujų tiekimo valdymas; dispečerinės; apsaugos postai; būtinoji sveikatos pagalba ir tęsiamos operacijos; būtinoji socialinė ar globos pagalba; ryšių, IT ir duomenų centrų priežiūra; transporto, logistikos ar infrastruktūros valdymas; kitos funkcijos pagal savivaldybės ar valstybės institucijų nurodymus.
- 24/7 funkcijoms iš anksto įvertinama, ar priedangoje / saugioje patalpoje veikia ryšys, elektros tiekimas ar rezervinis maitinimas, kompiuterinė, dispečerinė, telefono ar radijo ryšio įranga, prieiga prie būtinų informacinių sistemų ir alternatyvi darbo vieta.
- Plane turi būti nurodyta, kiek laiko darbuotojas gali saugiai dirbti tokioje patalpoje ir kas jį pavaduoja, jeigu darbuotojas negali palikti posto arba negali tęsti funkcijos.
- Darbo vieta, kurios neįmanoma perkelti, turi būti apsaugoma organizacinėmis ir techninėmis priemonėmis: langų rizikos mažinimu, tvirtesne vieta patalpoje, ryšio dubliavimu, avariniu apšvietimu, atsarginiu maitinimu ir aiškia atsitraukimo tvarka.

PRIEDANGOS IR SAUGIOS PATALPOS PASIRINKIMO PRINCIPAI

PRIORITETAS	TINKAMOS VIETOS	PASTABOS
1	Specialiuoju ženklų pažymėta artimiausia priedanga.	Naudojama pagal artumo ir prieinamumo principą, ne pagal patogumo ar pasirinkimo principą.
2	Požeminė automobilių stovėjimo aikštelė, požeminis garažas, rūsys.	Ypač tinkama trumpalaikiam pasislėpimui, jeigu patalpa prieinama ir neužgriozdinta.
3	Apatinių aukštų vidaus patalpos be langų, laikantis dviejų sienų taisyklės.	Naudojama, jeigu priedanga nepasiekiama arba nėra tikra, kad ji bus atidaryta.
4	Dauba, griovys, tunelis, požeminė pėsčiųjų perėja.	Taikoma, kai asmuo yra lauke ir šalia nėra pastatų ar priedangos.

Kiekviename objekte, net jeigu jis neturi pritaikytos priedangos, privalo būti numatytos saugios patalpos. Jos parenkamos tik apatiniuose aukštuose, rūsyje, cokoliniame aukšte arba kitose žemesnėse vidaus patalpose, kurios neturi tiesioginio sąlyčio su langais ir kurias nuo lauko skiria bent dvi sienos.

Saugia zona nelaikomi viršutinių aukštų koridoriai, patalpos su vitrininiais langais, stiklinėmis pertvaromis, atriumai, prekybos salių zonos prie fasado, lengvų konstrukcijų priestatai ir kitos vietos, kuriose yra tiesioginė stiklo, fasado ar stogo konstrukcijų rizika.

PRIEIGOS KONTROLĖ IR PATALPŲ ATVĖRIMAS

Ūkio subjektas privalo peržiūrėti prieigos kontrolės mechanizmus ir užtikrinti, kad oro pavojaus metu būtų įmanoma patekti į priedangą, požeminę automobilių aikštelę, rūšį ar kitą saugią patalpą, jeigu ji numatyta žmonių apsaugai.

- Plane turi būti nurodyta, kas atrakina patalpas, kas pavaduoja atsakingą asmenį, ar magnetinės spynos veikia be elektros, ar yra avarinio atidarymo funkcija, ar galima nuotoliniu būdu atverti duris ir ar durys neužsirakina automatiškai, kai žmonės jau viduje.
- Turi būti numatyta, kaip įleidžiami darbuotojai, lankytojai ir šalia esantys gyventojai, taip pat kaip užtikrinama fizinė patalpų apsauga po atvėrimo.
- Nepasikeitus teisinei situacijai šalyje ne darbo metu, jeigu patalpose nėra budinčio personalo arba nėra numatyta patekimo kontrolė - būtina nurodyti artimiausias saugias vietas ir patekimo į priedangą laiką.
- Jeigu atvėrimas neįmanomas nedelsiant, prie objekto turi būti nurodoma artimiausia veikianti ir suderinta alternatyvi priedanga.

INFORMACINĖS LENTELĖS PAVYZDYS PRIE PASTATO / LAIPTINĖJE

Priedanga / saugi patalpa: _____

Patekimas darbo / įprastu metu: nedelsiant / per ___ min. / tik su raktu / kodu / kortele.

Patekimas naktį / savaitgaliais: 24/7 / per ___ min. / atsakingas asmuo atvyksta per ___ min.

Nuotolinis atidarymas: yra / nėra. **Budintis personalas:** yra / nėra.

Priedangos atidarymo telefono/telefonspynės numeris:

Jeigu patekimas negalimas: naudotis artimiausia alternatyvia priedanga / saugia vieta: _____.

GYVENTOJŲ, LANKYTOJŲ IR IŠORĖS ASMENŲ PRIĖMIMAS

Ūkio subjektas, kurio patalpos pažymėtos priedangos ženklu arba oficialiai įtrauktos į priedangų sistemą, privalo užtikrinti šių pažymėtų patalpų prieinamumą gyventojams pagal nustatytą tvarką.

- Atveriamos tik pažymėtos priedangos patalpos arba objekto plane aiškiai tam numatytos zonos. Pavojingų įrenginių, gamybinių procesų, riboto patekimo, serverinės, elektros skydinės, laboratorijos ar kitos techninės zonos neatveriamos pašaliniams asmenims, jeigu jos nėra numatytos kaip priedanga.
- Priėmimas gali būti ribojamas, kai pasiekta saugi talpos riba, kyla tiesioginė grėsmė darbuotojų ar lankytojų saugumui, patalpų atvėrimas sukeltų papildomą avarinę riziką arba žmonių srautas blokuotų evakuacijos kelius.
- Objekto personalas pavojaus metu pirmiausia nukreipia žmones į saugias zonas. Ginčai dėl patekimo, aptarnavimo, patogumo ar atsakomybės sprendžiami po įvykio.

PAGALBA ŽMONĖMS SU NEGALIA AR RIBOTU JUDUMU

Ūkio subjektas privalo numatyti pagalbos algoritmą žmonėms su negalia ar ribotu judumu patekti į priedangą arba kitą saugią patalpą. Algoritmas turi apimti darbuotojus, lankytojus ir paslaugų gavėjus.

- Plane nurodoma, kas padeda konkrečioje pamainoje, ar yra liftas, pandusas, keltuvas, evakuacinė kėdė, ar galima saugiai patekti į rūšį /požeminę automobilių aikštelę.
- Jeigu rūšys ar požeminė automobilių aikštelė neprieinama, turi būti numatyta alternatyvi saugi zona apatiniame aukšte, atitinkanti dviejų sienų taisyklę.
- Pagalbos algoritmas turi apimti judėjimo, regos, klausos ir pažinimo negalią turinčius asmenis: palydėjimą, aiškią vizualinę ir žodinę informaciją, pagalbą orientuotis, ryšio ir vaistų poreikio įvertinimą.
- Negalima laikyti, kad visi asmenys savarankiškai pasieks priedangą tuo pačiu maršrutu ir per tą patį laiką.

SRAUTŲ REGULIAVIMAS IR ATSAKINGI ASMENYS

FUNKCIJA	KAS TURI BŪTI NUMATYTA VIDAUS PLANE
Patalpų atvėrimas	Atsakingas asmuo, pavaduojantis asmuo, raktai, kortelės, nuotolinis atidarymas, avarinis atidarymas.
Srautų reguliavimas	Įėjimo taškai, judėjimo kryptys, talpos stebėjimas, atskiras lankytojų nukreipimas, eilių ir grūsties valdymas.
Pagalba žmonėms su negalia	Paskirti darbuotojai, pagalbos priemonės, alternatyvios saugios zonos.
Darbuotojų ir lankytojų apskaita	Darbuotojų skaičiavimas, lankytojų nukreipimas, minimalus faktinis srautų fiksavimas nestabdant slėpimosi.
Ryšys su vadovu / dispečeriu	Kas priima sprendimus, kas perduoda informaciją pamainoms, nuomininkams, apsaugai ir transportui.
Incidentų fiksavimas po įvykio	Kas neveikė, kas buvo perpildyta, kas neatsidarė, kur kilo konfliktai, kokių priemonių reikia.
Patalpų uždarymas po pavojaus	Kada uždaroma, kas patikrina patalpas, kaip informuojami darbuotojai ir pastato valdytojas.

STIKLO RIZIKOS IR PATALPŲ APSAUGOS PRIEMONĖS

Stiklo dūžio ir šukių sklidimo mažinimo priemonės nėra priedangos pakaitalas. Jos mažina sužalojimų nuo stiklo šukių riziką, tačiau neapsaugo nuo skeveldrų, sprogimo smūgio bangos ar konstrukcinių pažeidimų.

- Stiklo dūžio / šukių sklidimo mažinimui gali būti naudojama stiklą sulaikanti apsauginė plėvelė, nuleidžiamos ar sulankstomos žaliuzės, langų uždengimo priemonės, jeigu jos netrukdo evakuacijai.
-
- Apsaugai nuo skeveldrų, smūgio bangos ar konstrukcinių pažeidimų reikalingi specialūs techniniai sprendiniai, kuriuos turi vertinti kvalifikuoti specialistai.
-
- Saugios patalpos neturi būti parenkamos prie vitrininio stiklo, fasadinių langų, stiklo pertvarų ar lengvų konstrukcijų, net jeigu jos yra patogios lankytojų srautams.

TRANSPORTO VEIKSMŲ ALGORITMAS

RAUDONO PAVOJAUS METU

Transporto priemonė neturi nutraukti kelionės važiuojamojoje dalyje ar sustoti pavojingoje vietoje. Vairuotojas, įvertinęs eismo sąlygas ir nepažeisdamas kelių eismo saugumo, važiuoja iki artimiausios sustojimui skirtos vietos, vengia sustoti šalia kritinės infrastruktūros objektų ir nukreipia keleivius ar darbuotojus į artimiausią saugią patalpą.

Raudono pavojaus metu transporto veiklą vykdančio ūkio subjektas privalo taikyti vidaus instruktaže nustatytą taisyklę: maršrutai ir sustojimai planuojami taip, kad nebūtų sustojama ar laukiama mažesniu kaip 600 m spinduliu nuo kritinės infrastruktūros objektų, didelės galios elektros pastatų, energetikos objektų, tiltų, viadukų, geležinkelio mazgų, oro uosto, karinių ar policijos objektų, jeigu tai įmanoma saugiai ir realiai įvertinus situaciją.

- Kelionė nenutraukiama staigiai ir transporto priemonė nepalieka važiuojamojoje dalyje. Sustojama tik tam skirtose vietose stovėjimo aikštelėje, įvažiavime, stotelėje ar kitoje eismui netrukdančioje vietoje.
- Taisyklė taikoma visoms transporto priemonėms: lengviesiems automobiliams, kroviniams transportui, darbuotojų vežimui, paslaugų transportui, viešajam ar sutartiniam keleivių vežimui.
- Transportą vykdančio subjektas organizuoja vairuotojų ir dispečerių instruktažą: kaip elgtis gavus pranešimą, kaip informuoti keleivius, kaip pasirinkti saugią sustojimo vietą ir kaip nukreipti asmenis į saugias patalpas.
- Pavojingų krovinių ar technologinių transporto procesų atvejais papildomai vadovaujasi specialiomis vežimo, darbo saugos ir avarijų valdymo procedūromis.

KRITINĖS INFRASTRUKTŪROS IR APLINKOS RIZIKŲ ĮSIVERTINIMAS

Ūkio subjektas privalo vidaus planavimui įsivertinti kritinės ir strateginės infrastruktūros objektus, esančius iki 1 km atstumu nuo objekto. Šis vertinimas padeda planuoti saugesnes judėjimo kryptis, patalpų parinkimą, transporto sustojimo vietas, lankytojų nukreipimą ir komunikaciją darbuotojams.

- Vertinami objektai: elektros pastotės, vandens valymo ar tiekimo stotys, šilumos gamyklos, energetikos objektai, geležinkelio stotys ir mazgai, oro uostai, policijos, kariuomenės ar kiti valstybės institucijų objektai, dideli transporto ar ryšių infrastruktūros mazgai.
- Vilniaus mieste elektros pastatų ir kitos civilinės saugos informacijos sluoksnius galima tikrinti per vilnius.lt → žemėlapiai → civilinės saugos žemėlapiai → pridėti sluoksnius.
- Įsivertinus rizikos objektus, nustatomos galimai pavojingesnės pastato pusės, įėjimai, vitrininio stiklo zonos, lauko susibūrimo vietos, transporto sustojimo vietos ir darbuotojų judėjimo maršrutai.
- Šis vertinimas neleidžia patikimai prognozuoti visų pavojų. Atsitiktiniai, nukrypti ar neprognozuojami objektai gali kelti riziką bet kuria kryptimi.
- Viešinant informaciją darbuotojams, lankytojams ar nuomininkams nurodomos praktinės elgsenos kryptys ir saugios zonos. Detalūs jautrių objektų sąrašai, apsaugos sistemų schemos ir pažeidžiamumo vertinimai turi būti naudojami atsakingai pagal vidaus informacijos apsaugos taisykles.

PAVOJINGI GAMYBINIAI IR TECHNOLOGINIAI PROCESAI

Ūkio subjektai, kurių veikloje yra pavojingos cheminės medžiagos, slėginiai indai, degios medžiagos, sandėliai, šaldymo sistemos, gamybinės linijos, aukštos įtampos įrenginiai, laboratorijos, kėlimo mechanizmai ar automatizuotos linijos, privalo turėti atskirą saugaus proceso stabdymo arba tęstinumo tvarką.

- Vidaus plane turi būti nurodyta, kas gali būti stabdoma nedelsiant, kas nestabdoma, kokia yra saugaus perjungimo seka ir kas priima sprendimą.
- Darbuotojai, kurie negali iš karto palikti posto, turi turėti apsaugotą darbo vietą, ryšį su vadovu ir aiškų atsitraukimo maršrutą.
- Pavojingos zonos neturi būti naudojamos gyventojams, lankytojams ar rangovams slėptis, jei jos nėra specialiai įvertintos ir numatytos kaip saugios.
- Pavojaus metu draudžiama savavališkai išjungti, atjungti, perjungti ar liesti technines sistemas, jeigu tai nėra numatyta instrukcijoje.

BENDROS REKOMENDACIJOS PRIEDANGOJE AR SAUGIOJE PATALPOJE

LAIKYTIS

- Vykdyti atsakingo asmens, apsaugos, pamainos vadovo, policijos, ugniagesių ar kitų institucijų nurodymus.
- Judėti ramiai, padėti vaikams, vyresnių amžių ir negalią turintiems asmenims.
- Savo daiktus laikyti prie savęs, neužimti praėjimų.
- Informuoti atsakiną asmenį apie sužeidimus, panikos reakcijas, prastą savijautą ar dingusius asmenis.
- Taupyti telefono bateriją ir sekti oficialią informaciją.
- Neeskaluoti konfliktų ir nekelti reikalavimų personalui pavojaus metu.

VENGTI

- Nerūkyti, nevartoti alkoholio, neblokuoti įėjimų ir išėjimų.
- Nefilmuoti jautrių patalpų, apsaugos sistemų ar kitų žmonių be pagrindo.
- Neprisijungti prie įmonės įrangos ir neliesti techninių, elektros, serverinių, gamybinių ar apsaugos sistemų.
- Negrįžti į darbo vietą iki atskiro nurodymo.

- Neužrakinti ir neužgriozdinti priedangų, požeminių automobilių stovėjimo aikštelių, rūsių, saugių patalpų, evakuacijos kelių, laiptinių, priešgaisrinių durų ir inžinierinių sistemų prieigų.
- Neleisti formuoti grūsčių prie įėjimų, vartų, praleidimo / kontrolės vartelių ar liftų. Oro pavojaus metu žmonės turi būti nukreipiami trumpiausiu saugiu keliu.
- Neperpildyti patalpos pasiekus saugią talpos ribą. Atsakingas asmuo nukreipia žmones į kitą artimiausią veikiantį ir suderintą objektą.
- Neatverti pašaliniais asmenimis gamybinių, pavojingų, techninių, serverinių, elektros ar kitų riboto patekimo patalpų, jeigu jos nėra numatytos kaip priedanga.
- Nesiųsti darbuotojų ar lankytojų į viršutinius aukštus, stiklines erdves, atriumus, vitrininio fasado zonas ar lengvų konstrukcijų priestatus.
- Nevykdyti ginčų dėl paslaugų, patekimo, nuosavybės, žalos, klientų aptarnavimo ar darbo laiko pavojaus metu.
- Neklaidinti gyventojų apie patalpų prieinamumą. Skelbiama tik faktinė informacija: kada ir kaip patalpa atidaroma, kas atsakingas, kokia alternatyva.

PRIEDANGOS IR SAUGIOS ZONOS ŽENKLINIMAS

Pastato viduje turi būti pažymėti patekimo maršrutai į priedangą ir, jei tokia yra, saugią zoną pagal dviejų sienų taisyklę.

Rekomenduojama naudoti vizualiai aiškų ženklinimą: **geltonas maršrutas** ir rodyklės į priedangą, **žalias maršrutas** ir rodyklės į saugią zoną.

Ant grindų gali būti pažymėti dviejų spalvų koridoriai: **geltonas** – kelias į priedangą, **žalias** – kelias į saugią zoną.

Ženkilai neturi klaidinti: „PRIEDANGA“ žymima tik ten, kur patalpa numatyta kaip priedanga; „SAUGI ZONA“ – kai patalpa naudojama kaip artimiausia laikina saugi vieta pagal dviejų sienų taisyklę.

Patekimo į priedangą
krypties žymėjimo pavyzdys

Patekimo į saugią zoną
krypties žymėjimo pavyzdys

REKOMENDUOJAMAS PASIRENGIMO PAKETAS

Šis paketas rekomenduojamas kaip minimalus ūkio subjekto pasirengimo rinkinys. Konkreti forma, detalumas ir atsakingi asmenys nustatomi vidaus dokumentuose.

Dokumentas / priemonė	Paskirtis
Oro pavojaus veiksmų algoritmas	Kas ką daro geltono, raudono ir balto pavojaus metu.
Priedangos / saugių patalpų planas	Kur slepiasi darbuotojai, lankytojai, klientai, nuomininkai ir kiti išorės asmenys.
Prieigos kontrolės tvarka	Kaip atidaromos durys, vartai, požeminė automobilių parkavimo aikštelė, rūšiai ir kas tai padaro.
Srautų valdymo schema	Kaip žmonės nukreipiami, kaip neperpildomos patalpos ir kaip saugomi evakuacijos keliai.
24/7 funkcijų tęstinumo planas	Kaip tęsiamos būtinosios paslaugos ir kur dirba negalintys palikti posto darbuotojai.
Pagalbos žmonėms su negalia schema	Kas ir kaip padeda patekti į saugias patalpas.
Transporto veiksmų kortelė	Kaip elgiasi vairuotojai, dispečeriai ir keleivius vežantys darbuotojai.
Po įvykio fiksavimo forma	Kas neveikė, ką reikia taisyti, kur buvo talpos, ryšio, patekimo ar konfliktų problemos.

KOMUNIKACIJOS ŠABLONAI

Gavėjas	Trumpas pranešimo pavyzdys
Darbuotojams ir lankytojams	<i>Paskelbtas oro pavojus. Visi darbuotojai ir lankytojai nedelsdami vyksta į pažymėtą priedangą arba saugią zoną. Laikykitės atsakingų darbuotojų nurodymų. Neužstatykite praėjimų ir negrįžkite į darbo vietas iki atskiuro nurodymo.</i>
Nuomininkams	<i>Paskelbtas oro pavojus. Aktyvuojamas pastato veiksmų planas. Nuomininkai nukreipia savo darbuotojus ir lankytojus į pažymėtas saugias zonas, laikosi pastato valdytojo ir apsaugos nurodymų.</i>
Vairuotojams / dispečeriams	<i>Paskelbtas raudonas pavojus. Nestabdykite transporto priemonės važiuojamojoje dalyje. Važiokite iki artimiausios saugios sustojimo vietos, venkite sustojimo šalia kritinės infrastruktūros ir nukreipkite keleivius į artimiausią saugią patalpą.</i>
Po pavojaus	<i>Oro pavojus atšauktas. Išėiti iš saugių patalpų galima tik gavus atsakingo asmens nurodymą. Prašome pranešti apie sužeidimus, techninius gedimus, patekimo ar talpos problemas.</i>

PRATYBOS IR PERIODINIS PATIKRINIMAS

Rekomenduojama periodiškai patikrinti, ar pasirengimo priemonės veikia praktikoje:

- ar darbuotojai žino, kur eiti ir kas duoda nurodymus;
- ar durys, vartai, praleidimo / kontrolės vartelių, požeminės automobilio parkavimo aikštelės ir rūšiai realiai atsirakina;
- ar veikia nuotolinis atvėrimas ir avarinis atidarymas;
- ar priedanga, požeminė automobilių parkavimo aikštelė, rūšys ar saugi zona nėra užgriozdinti;
- ar į patalpas gali patekti žmonės su negalia;
- kiek laiko užtrunka pasiekti saugią zoną ar priedangą;
- ar 24/7 darbuotojai gali tęsti būtinas funkcijas iš saugios vietos;
- ar vairuotojai ir dispečeriai žino raudono pavojaus veiksmų algoritmą.

PO ĮVYKIO FIKSUOJAMI DUOMENYS

Fiksuojamas klausimas	Atsakymas / pastaba
Ar visi darbuotojai ir lankytojai pasiekė saugias patalpas?	
Ar patalpos buvo atidarytos laiku?	
Ar buvo problemų dėl magnetinių spynų, vartų, raktų, kortelių ar nuotolinio atidarymo?	
Ar saugioje patalpoje pakako vietos ir nebuvo užblokuoti evakuacijos keliai?	
Ar pagalba žmonėms su negalia buvo suteikta laiku?	
Ar kilo konfliktų, srautų, ryšio, elektros, vėdinimo ar informavimo problemų?	
Kokių priemonių reikia iki kito pavojaus?	

NAUDINGOS NUORODOS

Civilinės saugos portalas

Oficiali informacija apie
civilinę saugą Lietuvoje

www.lt72.lt

Vilniaus priedangų žemėlapis

Interaktyvus žemėlapis su
priedangų vietomis

<https://maps.vilnius.lt/lt/map/shared-theme?sharedId=e7078791-f09c-48c1-9950-c1cb9f2e0c5c>

Programėlė KOVAS

Vilniaus miesto civilinės saugos programėlė su
pranešimais apie ekstremalias situacijas realiu laiku

<https://vilnius.lt/savivaldybe/kovas>

Nuskaitykite QR kodus norėdami pasiekti šaltinius